

PAUL B. PRECIADO ȘI CONCEPTUL DE IDENTITATE CA ARMĂ A REGIMULUI FARMACOPORNOGRAFIC

Cristina Măriuca GRIGORE

Universitatea din București, Facultatea de Filosofie
University of Bucharest, Faculty of Philosophy
E-mail: daniel.grigore156@gmail.com

PAUL B. PRECIADO AND THE CONCEPT OF IDENTITY AS A WEAPON
OF THE PHARMACOPORNOGRAPHIC REGIME

Abstract: This paper represents a review article of Paul B Preciado's major work, *Testo Junkie: Sex, Drugs, and Biopolitics in the Pharmacopornographic Era*, recently translated by Daniel Clinci at frACTalia. I will proceed to do so by offering a short contextualization of Preciado's academic formation and activity, followed by a tackling of the main concepts he borrows from post-structuralist thought. Given Preciado's fragmented manner of writing this text, which brings together theory and auto-biographical fiction, I will also engage in a type of media analysis that the reader might find atypical for a review, whose main focus is to draw on some cinematic parallels, in order to extract an account for the new emerging kind of subjectivity that the pharmacopornographic regime creates. I will present Preciado's analysis of the pharmacopornographic regime by following three main concepts that consolidate his body of work: the deconstruction of sex, the economic analysis of *potentia gaudendi* (orgasmic force) and the political construction of categories. At the same time, I will evaluate Preciado's materialist turn by offering a critique of consistency. Lastly, I will emphasize the importance of this book in intersectional analysis while criticizing some points that Preciado either fails to consider, or whose dangers he minimizes while proposing a praxis for political dissidence.

Keywords: Paul B Preciado, pharmacopornographic regime, identity, hegemony, gender, sexuality, biopolitics.

Citation suggestion: Grigore, Cristina Măriuca. "Paul B. Preciado și conceptul de identitate ca armă a regimului farmacopornografic." *Transilvania*, no. 3 (2023): 83-96.
<https://doi.org/10.51391/trva.2023.03.09>.

Paul B. Preciado reprezintă o figură eclectică din numeroase aspecte. Născut la 11 septembrie 1970 în Burgos, Spania, Preciado a crescut înconjurat de efectele imediate ale trecerii de la capitalismul fordist la capitalismul post-fordist, când, după începutul decăderii industriei de cărămidă în 1975, tatăl său a fost nevoit să-și vândă colecția de mașini clasice pentru a contrabalansa pierderile cauzate de investițiile pe care le-a făcut în această industrie. Preciado identifică în acest moment un proces de tranziție de la un mod de producție și de consum bazat pe discontinuitatea om-mașină, sintetizat într-o „estetică policromă a obiectului inanimat”¹ la o nouă paradigmă care plasează în centrul său corpul și plăcerea, gestionarea acestora fiind

facilitată de evoluția tehnocapitalismului, procesul de globalizare și de dezvoltarea biotehnologiilor. Preciado a transpus această dinamică a transformării în experiența sa particulară în 2004, când a început procesul de tranziție hormonală prin administrarea de Testogel. Trăindu-și mare parte din viață ca o lesbiană masculină și având parte de o educație catolică, a ales să studieze un master în filosofie la The New School în New York, cu Jacques Derrida și Agnes Heller, ca mai apoi să obțină un doctorat în filosofie și teoria arhitecturii la Princeton.

Gânditor, eseist și curator de artă care explorează probleme privitoare la politici și experiențe queer, Preciado și-a făcut intrarea în lumea cinematografică pe data de 18 februarie a acestui an, lansând în cadrul

Festivalului Internațional de Film de la Berlin filmul „Orlando: My Political Biography”. Proiectul filmografic al lui Preciado este unul ambițios, care încearcă să dezvolte o metaforă estetică a experienței universale a persoanelor care își trăiesc viața într-o luptă constantă cu normele de gen. El îmbină cinematografia, filosofia și literatura, avându-și drept nucleu opera din 1928 a Virginiei Woolf, *Orlando* – roman în cadrul căruia personajul principal trece printr-o schimbare de sex pe parcursul mai multor secole, întâlnind diverse personalități din istoria literaturii engleze. Intenția lui Preciado a fost aceea de a oferi o reprezentare pozitivă a procesului de cunoaștere de sine și de celălalt pe care iubirea ca demers metaforologic și navigarea dincolo de barierele genului și ale sexualității le oferă, în opoziție cu tendința generală din cinema contemporan de a portretiza experiențele trans ca fiind inerent sortite violenței, suferinței și tragediei.² Voi elabora acest aspect legat de portretizarea violenței a transformărilor pe care tehnologia le aduce asupra corpului într-o secțiune posterioară. Lansarea „Orlando: My Political Biography” este, în orice caz, un eveniment important atât prin prisma noutății metodei de realizare a filmului, cât și prin faptul că ea întărește poziția lui Preciado referitoare la caracterul inerent politic al artei, precum și direcția orientată pe vizibilitate și reprezentare a activismului său.

Cartea lui Preciado, publicată inițial în spaniolă în 2008 sub titlul *Testo yonqui*, și tradusă în română din engleză în 2021 prin *Testo Junkie: Sex, droguri și biopolitică în epoca farmacopornografică* de către Daniel Clineci la editura frACTalia, reprezintă în aceeași manieră un conglomerat de proză și eseu prin care autorul documentează schimbările la scară largă generate de regimul farmacopornografic al capitalismului târziu, simultan cu schimbările la nivel individual generate de administrarea de testosteron, în calitate de subiect al acestui regim. „Testo Junkie” este prima carte scrisă de Paul Preciado care a fost tradusă în limba română, reprezentând o oportunitate în premieră pentru publicul român de a intra în contact direct cu opera sa. Gândirea lui Preciado a fost introdusă inițial în spațiul românesc prin intermediul eseului lui McKenzie Wark, „Corpul politic farma-porno”, tradus tot de Daniel Clineci în 2018, în volumul *Intelecte Generale* la editura Tracus Arte. Deși nu are o popularitate notabilă în România, Preciado are toate șansele să devină un autor de bază în cadrul sferei românești de teorie queer datorită actualității ideilor sale, mai ales în contextul în care filmul său ar putea atrage atenția pe piața românească.

Aspectele autobiografice ale cărții sunt legate de asemenea de prietenia lui Preciado cu scriitorul gay Guillaume Dustan, până la moartea acestuia din urmă în 2005, respectiv relația sa cu scriitoarea și cineasta Virginie Despentes, regizoare a „Baise-moi”. Respingând totuși ideea de a cataloga *Testo Junkie* drept o autoficțiune sau o autobiografie, autorul propune experiența textului său sub forma unui corp-eseu³, ca o modalitate de a reda

în mod nemijlocit aplicarea conceptului de autocobai despre care Peter Sloterdijk vorbește într-un interviu cu Hans-Jürgen Heinrichs: „Dacă cititorul vede acest text ca pe o serie neîntreruptă de reflecții filosofice, povești despre administrarea de hormoni și înregistrări detaliate ale practicilor sexuale fără soluțiile oferite de continuitate, acest lucru se întâmplă din cauza faptului că subiectivitatea se construiește și se deconstruiește în felul acesta”⁴. *Testo Junkie* dezvoltă o analiză centrată pe trei direcții generale caracteristice etapei curente a capitalismului: 1) deconstrucția corpului ca tehnologie a epistemeului heterocapitalist; 2) echivalarea capitalului cu forța orgasmică în forma de economie actuală, despre care Preciado argumentează că a transformat forța reproductivă în mijloc de producție; și de asemenea 3) instrumentalizarea limbajului pentru a contracara paradigma epistemică actuală prin construirea unor noi categorii care să reconfigureze ideea de sexualitate binară proiectată pe corpul uman. Ținând cont de aceste trei direcții, mă voi angaja într-o analiză a aspectelor de materialism *queer* pe care Preciado le introduce în această lucrare, comparând demersul său cu teoriile genului antecedente și urmărind coerența acestor aspecte pe parcursul operei.

Instrumentele lui Preciado

În demersul său de disecție conceptuală a regimul farmacopornografic, Preciado împrumută o serie de metode care se revendică dinspre blocul de gândire post-structuralist, integrând însă anumite elemente materiale în analiza sa. Așadar, îmbină deconstrucționismul preluat de la profesorul său, Derrida, cu schizoanaliza dezvoltată de Deleuze și Guattari, angajând de asemenea o serie de concepte preluate de la Foucault, Monique Wittig, Judith Butler, Antonio Negri, Michael Hardt și Peter Sloterdijk. Poate că cea mai distantă influență notabilă asupra lui Preciado o deține Nietzsche, prin asumarea proiectului de regândire a categoriilor dominante în epistemologia occidentală actuală. În această secțiune voi contextualiza pe scurt influența lui Foucault, a lui Butler și a lui Wittig, arătând cum Preciado instrumentalizează o serie de concepte proprii corpurilor lor de gândire, urmând ca mai apoi să dezvolt o secțiune separată unde voi arăta cum conceptul de autocobai preluat de la Sloterdijk funcționează ca un instrument politic în lupta contra regimului farmacopornografic.

Un concept central în jurul căruia Preciado își dezvoltă teoria asupra fazei târzii a capitalismului este conceptul de biopolitică, pe care îl preia din Michel Foucault. Foucault definește biopolitica astfel: „desemnăm prin termenul «bio-politică» ceea ce face să intre viața și mecanismele sale în domeniul calculelor explicite și face din puterea-cunoaștere un agent de transformare a vieții umane”⁵. Acesta leagă puternic conceptul de biopolitică de instrumentalizarea sexualității în calitate

de tehnică de putere, pe care o încadrează în sistemul societății disciplinare. Preciado preia conceptul de sexualitate ca tehnică de putere și îl plasează în nucleul generativ al regimului farmacopornografic, astfel încât evoluția capitalismului înspre un stadiu centrat pe producția și controlul plăcerii se fundamentează în instrumentalizarea și naturalizarea sexului: „Sexul a devenit parte din planurile puterii în asemenea măsură încât discursul despre masculinitate și feminitate, dar și tehnicile de normalizare a identității sexuale s-au transformat în agenți guvernamentali ai controlului și standardizării vieții”⁶. Preciado depășește teoria lui Foucault prin faptul că transformă relațiile de putere specifice societății disciplinare într-o formă de raport de sine cu sine a subiectului. Raportul nu este unul explicit, în care o autoritate exterioară modelează comportamentul individului, ci de fapt această autoritate camuflată generează anumite coduri biocomportamentale pe care individul le internalizează și le reproduce de unul singur. Specia ca specie este gestionată prin conservarea și perpetuarea acestor așa-zise lanțuri de coduri, prin factori externi de normare și corectare, dar și prin intermediul unor factori interni, în măsura în care anumite reacții afective și nevoi ar reprezenta de fapt niște răspunsuri la substanțele (farma-) și semnele (porno-) cu care interacționăm constant. În același timp, Preciado ilustrează o continuitate a anatomopoliticii, o formă premergătoare a biopoliticii ce presupune disciplinarea directă a corpului, în anumite proiecte politice contemporane, cum ar fi discursul generat de fostul președinte al Franței, Nicolas Sarkozy, în jurul posibilității adoptării castrării chimice ca pedeapsă pentru ofensele sexuale.⁷

McKenzie Wark îi pune pe Foucault și pe Preciado în opoziție prin intermediul unui cuplu de termeni pe care îl introduce în „Corpul politic farma-porno”: teorie înaltă, sau *high theory*, respectiv teorie joasă, sau *low theory*.⁸ Prin teorie înaltă, Wark înțelege tipul de teorie care menține standardele academice la un nivel înalt, iar tocmai prin această distanțare față de experiența trăită, rămâne într-o izolare intelectuală care nu reușește să nască un răspuns sub forma *praxisului*. De cealaltă parte, teoria joasă împrumută elemente de metodologie din spațiul academic, dar în același timp actualizează aceste aspecte la realitatea socială în care se dezvoltă. Diferența fundamentală dintre Foucault și Preciado ar consta în modalitățile prin care Preciado preia o serie de concepte dezvoltate de Foucault și le adaptează la condițiile materiale aflate în plină schimbare, adăugând de asemenea o dimensiune practică prin posibilitatea dizidenței. Wark a fost inspirată de Debord în dezvoltarea acestei distincții, însă substanțialitatea sa este totuși chestionabilă. Urmând îndemnul la *détournement* prezent în *Societatea spectacolului*⁹, Wark pare totuși să scape din vedere fundamentul acestui proces de deturnare a adevărilor general acceptate

din filosofie și științele umaniste, care rezidă de fapt în puterea negativului de a revitaliza dimensiunea conceptuală. Debord nu presupune în mod esențial că ar exista un anumit tip de teorie predispusă la comodificare sau care să se substragă întru totul acesteia, ci în realitate orice muncă teoretică poate fi integrată în corpul de teorie consacrată. Importanța procesului de *détournement* constă însăși în potențialul de a angaja orice text, indiferent de statutul său academic, într-un proces de chestionare sistematică și reapropiere fertilă a conceptelor fundamentale care rezidă în el. Din acest motiv, ceea ce Wark ar identifica drept teorie joasă poate, în aceeași măsură ca marile opere ale teoriei critice, să ajungă să acapareze anumite zone de discurs până în punctul în care să nască anumite premise care mai degrabă îngustează perspectiva filosofică, decât să o deschidă spre un dialog activ cu vocile minoritare.

Proiectul de deconstrucție a sexului biologic vine dinspre Monique Wittig, care abordează tema desexualizării corpului uman dintr-o perspectivă feminist materialistă, atât în scrierile ei ficționale, cât și în cele non-ficționale. În *The Straight Mind*, Wittig afirmă că lesbienele nu sunt femei, afirmație menită să sustragă corpul feminin din epistemologia dihotomică ranforsată de hegemonia culturală a heterosexismului. Pentru Wittig, nu există două sexe sub forma unor categorii naturale care au o dinamică de putere ce se stabilește între ele pe baza unor considerente biologice, ci este însuși raportul de putere cel care generează conceptul de sex. Prin analogie cu dialectica stăpân-sclav, Wittig conchide că noțiunea de „femeie” are sens doar prin filtrul heterosexualității naturalizate: „...ar fi incorect să zicem că lesbienele se asociază, fac dragoste, trăiesc cu femei, din moment ce «femeie» are sens doar în sisteme de gândire heterosexuale și în sisteme economice heterosexuale. Lesbienele nu sunt femei”¹⁰. Preciado preia din corpul de gândire al lui Wittig conceptul de „minte *straight*” pentru a explica originea hegemonică a diviziunii dintre sexe în cadrul regimului heterocapitalist, care exclude anumite organe cum ar fi anusul, mâna sau gura din circuitul sexual redus la o teleologie reproductivă.¹¹

Un alt corp de gândire dinspre care analiza lui Preciado asupra ideologiei cisheteronormative se revendică este cel al lui Judith Butler, care dezvoltă conceptul propriu de performativitate a genului. Pentru Butler, genul nu poate fi echivalat cu o identitate ancorată într-o realitate biologică sau socială determinată, ci presupune în fapt angajarea într-o serie de practici situate sub o anumită categorie construită în mod pozitiv prin intermediul matrixului heterosexual și repetarea lor: „Repetiția parodică a genului reliefează de asemenea iluzia identității de gen ca o adâncime intractabilă și o substanță proprie”¹². Genul ca performativitate reprezintă un concept inspirat de teoria lui J.L. Austin asupra limbajului ca act de vorbire, care presupune că în afara conținutului lor semantic, propozițiile au

de asemenea o funcție performativă. În mod similar, în momentul în care un subiect se identifică sau este recunoscut de un altul ca făcând parte dintr-un anumit gen, el constată această relație de apartenență în fața lumii printr-un act de rostire. Mai departe, acest act de afirmare și reiterare a normelor de gen pune de la sine în chestiune autenticitatea genului ca o categorie de sine stătătoare, din moment ce raportul de mimesis pe care îl are o persoană trans cu totalitatea stereotipurilor de gen în care se înscrie arată mai departe cum însăși asumarea unui gen, indiferent dacă acesta este congruent cu sexul atribuit la naștere, reprezintă în egală măsură o emulație a unei idei construite a genului, care are deopotrivă un caracter realizabil și un caracter irealizabil – realizabil în măsura în care actele respective sunt în acord cu un set de norme, însă irealizabil în măsura în care relația dintre repetiție și normă presupune în mod intrinsec o subordonare ontologică a imitației față de original.¹³ Preciado pune conceptul de performativitate a genului în legătură directă cu intervențiile medicale de normare a comportamentelor sexuale, cum ar fi pilula contraceptivă, pentru a dezvolta mai departe o teorie a performativității sexului biologic: „Pilula ne obligă să extindem conceptul lui Judith Butler de performativitate a genului de la imitația teatrală și «forța performativă» lingvistică la *mimetismul viu*, imitația tehnică a materialității ființei vii, producția farmacopornografică a ficțiunilor somatice ale feminității și masculinității”¹⁴.

Cușca subiectivității

La data de 17 noiembrie 2019, Preciado a ținut în fața unei societăți de psihanalisti lacanieni, École de la Cause Freudienne, o cuvântare care va reprezenta filtrul ultim prin care poate fi înțeleasă subiectivitatea individului contrasexual în sistemul epistemologic cisheteronormativimpusderegimulfarmacopornografic: „Can the monster speak?”. Pornind de la nuvela „Ein Bericht für eine Akademie” scrisă și publicată de Franz Kafka în 1917, Preciado folosește experiența maimuței umanizate forțat de către o firmă în urma unei expediții de vânătoare prin învățarea limbajului uman, drept analogie a faptului de a trăi ca o întrupare a Celuilalt într-o viziune asupra lumii impuse de categoria socială dominantă, întemeiată pe baza violenței – bărbatul alb heterosexual din clasa mijlocie superioară – care domină întregul univers al economiei, cunoașterii și limbajului. Imaginea psihanalistului ca autoritate psihologică este o urmare directă a patologizării identităților non-cisheterosexuale, care s-a realizat pe baza naturalizării conceptelor de sex, gen și sexualitate și ranforsarea lor prin practici menite să corecteze așa-zisele abateri. Psihanaliza, la fel ca majoritatea domeniilor de studiu și științelor, reprezintă patrimoniul unui model epistemic produs de relațiile de putere, unde subiectul cunoscător trasează limitele universalului uman și decantează

neinteligibilul din obiectul cunoașterii.

În calitate de rest al sistemului heterosexual, subiectul transgen este forțat să își filtreze întreaga experiență prin intermediul unor categorii mai mult sau mai puțin arbitrare care generează normalitatea în cadrul societății cisheteronormative: „Întocmai cum primata Red Peter s-a adresat oamenilor de știință, tot așa mă adresez și eu dumneavoastră, academicieni din domeniul psihanalizei, din «cușca» mea de bărbat trans”¹⁵. Formarea psihanalitică a lui Preciado i-a permis să își aducă discursul în fața unor specialiști în domeniu, dar totodată l-a forțat să se preteze la un univers conceptual în care existența sa este redusă la o manifestare patologică. Așa-zisa cușcă a unui bărbat trans a suferit diverse transformări de-a lungul timpului. Ea poate să difere în funcție de legislația statului sau de perioada istorică în care se situează, însă în linii mari ia forma standardizată de DSM. Pentru a-și câștiga la nivel social, medical și juridic dreptul de a se identifica drept bărbat, un individ care s-a născut într-un corp determinat ca fiind anatomic femeiesc trebuie să prezinte următoarele caracteristici: o identificare puternică și persistentă cu genul masculin care să fie independentă de motivația achiziționării unor avantaje culturale, discomfortul persistent cu sexul său biologic sau un simț al inadecvării în rolul de gen asociat sexului respectiv, incongruența în cauză nu trebuie să apară concomitent cu o condiție de intersexualitate anatomică, incongruența trebuie să cauzeze disconfort clinic semnificativ sau deficiențe în zonele de funcționalitate socială. Incongruența dintre sexul biologic care i-a fost atribuit la naștere unui individ și identitatea de gen pe care și-o asumă poartă în literatura de specialitate numele de disforie de gen. Acest aspect reprezintă un măr al discordiei pentru un număr de activiști trans, cercetători în domeniul neuroștiinței, psihologi și psihiatri, pe baza însăși a neclarității sale ca obiect de studiu. În încercarea de a găsi o origine pentru disforia de gen, au apărut o serie de încercări de explicare a acestui fenomen, fie prin căutarea unei cauze materiale a sa la nivelul structurii creierului sau prin perpetuarea unor mituri psihanalitice cum ar fi invidia penisului sau complexul oedipal.

Pentru Preciado, toate aceste încercări și însuși conceptul de disforie de gen reprezintă metode de transcriere a experienței trans într-un limbaj specific unei paradigme de gândire dominante, care apare ca o negociere a umanității minorităților sexuale în cadrul discursului hegemonic al heterocapitalismului. Fenomenologia individului trans a fost fabricată ca un filtru prin care categoriile binare ale sexului și genului sunt reiterate într-o manieră în care îi este politicizată existența printr-o raportare constantă la normalitatea impusă. În consecință, bărbatul trans este doar o emulare a bărbatului cisgender, femeia trans este doar o emulare a femeii cisgender; persoana non-binară nici măcar nu este recunoscută social ca o ființă umană demnă, ci ca

un semnificativ defect - o sinteză neinteligibilă între singurele categorii congruente cu capitalismul târziu, feminitatea și masculinitatea. Realitatea identităților trans binare este recunoscută în măsura în care persoana care se identifică cu una dintre cele două categorii reușește să se supună normelor și practicilor care se înscriu în modelul cisheterosexual, iar inabilitatea sa de a reproduce imaginea normalului constituie imaginea hidosului, absurdului, a contradicției și a comicului. Astfel, se naște monstrul cu care se identifică Preciado, ca o subiectivitate reziduală care se vede nevoită să își afirme statutul de egal printr-o cisheterosexualizare a experienței sale.

Reprezentări media ale regimului farmacopornografic

Conform analizei lui Preciado, capitalismul apare în occident în trei faze: cea a post-sclavagismului, cea a sistemului industrial și cea a regimului farmacopornografic. Tranziția generală spre cea de-a treia etapă a avut loc în mod oficial în cursul anilor '70, însă politizarea sexului și a sexualității este un fenomen cu o istorie mult mai lungă. Preciado realizează o scurtă narațiune istorică a noului tip de guvernare biopolitică de inspirație foucauldiană, care își are originea în laboratoarele celui de-al Doilea Război Mondial și ale Războiului Rece. Avansul tehnologic cauzat de experimentele din timpul războaielor de la mijlocul secolului al XX-lea a adus de la sine noi practici de subiectivare prin intermediul tehnologiilor bio-chimice, care au născut o mare parte din produsele pe care le regăsim astăzi în farmacii sau în magazine, dar și a unor fenomene media ca pornografia: „Tehnicile necropolitice ale războiului au devenit treptat industrii biopolitice pentru producția și controlul subiectivităților sexuale”.¹⁶

Astfel, practicile medicinale de reconstrucție facială sau a membrilor victimelor vătămate în război au condus la nașterea industriei de chirurgie estetică, sintetizarea hormonilor sexuali și a stimulenților neuro-afectivi au permis apariția industriei farmaceutice, iar utilizarea microplasticurilor atât sub uz corporal cât și în arhitectură au generat în mare parte dezastrul ecologic iminent de astăzi. Corpul, precum și categoriile de sex, sexualitate, gen sau plăcere care îi sunt subordonate, au devenit totodată obiecte de studiu și mijloace de producție de capital. Riftul cultural dintre sex și gen a devenit inevitabil de îndată ce diverse mijloace de substituție a funcțiilor sexuale au fost comodificate, iar comportamentele sexuale deviate de la norma impusă de modelul dimorfic heterosexual au fost supuse unui proces de medicalizare. Astfel, conceptele de psihic, conștiință, libido, feminitate și masculinitate, heterosexualitate și homosexualitate, intersexualitate și transexualitate au căpătat un statut ontologic imanent, depășindu-l pe cel de construct cultural:

„Succesul industriei tehnostiințifice contemporane constă în transformarea depresiei noastre în Prozac, a masculinității noastre în testosteron, a erecției în Viagra, a fertilității/sterilității în contraceptiv, a SIDA în triterapie, fără a putea ști care a fost primul: depresia sau Prozac, viagra sau erecția, testosteronul sau masculinitatea, pilula contraceptivă sau maternitatea, triterapia sau SIDA. Acest feedback performativ este unul dintre mecanismele regimului farmacopornografic.”¹⁷

Preciado justifică introducerea noului termen astfel prin faptul că acest „regim postindustrial, mediatic și global”¹⁸ cuprinde atât dimensiunea „farmaco-” a proceselor guvernării biomoleculare, cât și pe cea „pornografică” a subiectivității sexuale prin intermediul proceselor tehnosemiotice. Denominat printr-un termen care poartă parcă o oarecare rezonanță lovecraftiană, caracterul farmacopornografic al celui de-al treilea stadiu atins de capitalism în spațiul global aduce cu starea naturală de intoxicație-dependență spinozistă despre care vorbește Mark Fisher în „Capitalist Realism: Is there no alternative?”:

„De fapt, textele lui Spinoza oferă resurse enorme pentru analiza regimului afectiv al capitalismului târziu - aparatul videodromic de control descris de Burroughs, Philip K. Dick și David Cronenberg, în care acțiunea este dizolvată într-o ceață fantasmagorică de intoxicanți fizici și psihici. Ca și Burroughs, Spinoza arată că, departe de a fi o condiție aberantă, adicția este starea normală a ființelor umane, care sunt slave ale unor comportamente reactive și repetitive induse de niște imagini statice (ale lor și ale lumii)”¹⁹

Cheia lovecraftiană pentru interpretarea regimului farmacopornografic oferă un indiciu folositor pentru a decoda experiența subiectivității generate de lanțul de stimuli tehnobiochimici - groaza pentru neinteligibil. Pe deoparte, avem tipul de groază specific *cosmic horror*ului, în care protagonistul este copleșit sau condus chiar către nebunie de o realitate incognoscibilă ori de povara unui adevăr atroce, menită să reflecte decăderea statului uman la impotență. Aceeași groază pentru neinteligibil apare ca răspuns la confruntarea dintre subiectul regimului farmacopornografic și neverosimilitudinea propriei sale condiții transformate prin intermediul biotehnologiilor. Chtulhu nu mai poate fi găsit decât în oglindă. Așa cum personajul lui Guillaume Dustan afirmă prin Preciado: „Umanitatea nu există sub semnul divinului... ci al monstruosului. Omul este Omul©”²⁰

Biotehnologiile tehnocapitaliste apar sub forma unui fruct oprit pentru umanitate în cursul secolului al XX-lea. Ele survin deopotrivă ca o amenințare la adresa umanului, precum și ca un instrument prin care umanul reușește să-și depășească subiectivitatea, transformare care poartă cu sine același risc lovecraftian al dezlănțuirii unor consecințe imposibil de contracarat. Această

anxietate culturală a desacralizării umanului prin mijloacele oferite de avansul științifico-tehnologic se manifestă printr-o serie de filme care explorează genul *body horror*ului: „The Fly” (1986, d. David Cronenberg), „The Skin I Live In” (2011, d. Pedro Almodovar), „Tetsuo: The Iron Man” (1989, d. Shinya Tsukamoto) explorează în maniere creative spaima contemporană care copleșește omul de rând, suprapunând-o cu o serie de alte teme mai mult sau mai puțin conexe. Toate aceste ecranizări se construiesc într-o formă sau alta pe un tip de personaj plat decupat din construcțiile narrative ale modernității târzii, fie că este vorba despre savantul faustian care devine obiectul propriului său experiment, tânărul naiv care decade în urma înscenării unui viol sau despre funcționarul burghez de inspirație kafkaiană care își duce existența cu un minim de atitudine critică. Acest personaj, care apare mai întâi ca o încorporare plenară a normelor sociale hegemonice, se lovește la viteză maximă de secolul al XX-lea, urmând ca în urma contactului cu tehnologia de sorginte prometeică să devină obiect al neinteligibilului - manifestat printr-o alăturare grotescă de natural și artificial: savantul devine mutantul om-muscă, Vicente devine Vera, fiind forțat să trăiască într-un corp transexual feminin, iar Tetsuo se sucombă formei sale haotice de cyborg. Momentul transformării reprezintă însăși frica realizării pe care Preciado o reiterează în cursul cărții sale, anume că dihotomia natură-tehnologie nu este nimic altceva decât o opoziție fabricată. Voi reveni în secțiunea de concluzii la „Tetsuo: The Iron Man” pentru a construi o paralelă între soluția propusă de Preciado ca dizidentă la regimul farmacopornografic și deznodământul bataillean al filmului.

Paradigma economiei farmacopornografice

În interpretarea marxistă clasică asupra sistemului economic industrial, raportul dintre proletar și burghez se constituie pe conceptul de forță de muncă. Forța de muncă reprezintă un potențial abstract - în contrast cu munca propriu-zisă, ce apare ca un concept concret și cuantificabil - anume agregatul de capacități fizice și mentale ale unei persoane umane care poate fi valorificat în crearea unei valori de întrebuințare²¹, ca mai apoi să devină principala marfă care pune capitalul în mișcare. Dinamica de putere care se instituie între burghez și proletar se fundamentează întocmai pe tranzacția inechitabilă pe care proletarul se găsește nevoit să o facă în cadrul sistemului capitalist - tranzacție care constă în acapararea forței de muncă a proletarului de către burghez. Astfel, forța de muncă devine putere creativă a capitalului, apărând ca o condiție necesară pentru circulația capitalului. În era postfordistă, conceptul de forță de muncă s-a extins asupra potențialului de generare al unui nou tip de muncă, munca afectivă, care se materializează în diverse servicii menite să ranforseze un anumit tip de subiectivitate bazată pe productivitate flexibilă și o normare a individualității. Pentru a explica

noua dinamică a regimului capitalist farmacopornografic, Preciado introduce un concept menit să-l înlocuiască pe cel forță de muncă, conceptul de *potentia gaudendi* sau „forța orgasmică”: „Numesc „forță orgasmică” sau *potentia gaudendi* puterea (reală sau virtuală) de excitație (totală) a unui corp”.²² Forța orgasmică reprezintă un vector de creștere constantă, care ignoră orice fel de legitate, și care se materializează prin suma totală a potențialul de excitație al oricărei celule vii. Ea se perpetuează însăși prin capcana schemei relaționale a dorinței stabilite între subiect și obiect, care lasă iluzia unui stadiu de împlinire a subiectului într-un sens linear și exploziv. În realitate, forța orgasmică urmărește o expansiune continuă, dincolo de spațiu și timp, iar caracteristicile ei de bază sunt maleabilitatea și inconstanța. Tocmai din acest motiv, forma actuală a capitalismului angajează forța orgasmică sub orice fel de formă a consumului, atât în sensul utilizării de proteze și amelioranți farmaceutici, în sensul de decodificare a lanțului tehnosemiotice al pornografiei, cât și în sensul utilizării unui corp posesor și generator de *potentia gaudendi* ca marfă pe o perioadă de timp determinată de un contract.

În ceea ce privește forța de muncă, una dintre proprietățile ei caracteristice stătea în peculiaritatea sa ca marfă. Din cauza statutului său abstract, ea nu poate fi înstrăinată de individul care o deține, ceea ce face comodificarea să țină de o serie de condiții dependente de agenția individului. Forța de muncă nu poate fi vândută propriu-zis, ci doar închiriată pe baza unui contract ce presupune o perioadă determinată de timp în care deținătorul de capital o poate exersa în acord cu propriile sale scopuri productive. Lucrurile stau diferit cu *potentia gaudendi*, din moment ce are un statut ontologic relațional, prezentându-se ca un proces deformativ care se constituie între subiect și exterioritate. Ea nu poate fi nici comodificată, nici transformată în proprietate privată, astfel că un subiect nu numai că nu poate deține forța orgasmică a altuia, ci nu își poate deține sau gestiona nici propria forță orgasmică. Inițial, controlul asupra forței orgasmice era realizat, la nivel instituțional, prin generarea unor categorii aflate în opoziție (feminin-masculin; alb-non-alb; heterosexual-homosexual) menite să ranforseze anumite forme de subiectivare ce presupun conservarea caracterului procreator al heterosexualității. Formele de subiectivare ale indivizilor în cadrul acestui sistem presupun reproducerea unor ficțiuni somatice menite să traseze două roluri esențiale pentru conservarea acestui aspect: feminitatea și masculinitatea.

Odată cu momentul de desprindere a subiectului excitabil din șablonul normat social, prin accesul la juisare facilitat de diverse așa-zise simulacre ale relațiilor heterosexuale (lipsite de această dată de caracterul reproductiv), s-a destituit principiul ce atribuia organului un statut stabil reductibil la ceea ce era interpretat la nivel cultural ca fiind funcția

sa. Corpul este deținător de *potentia gaudendi* în întregimea sa, fiecare organ fiind în egală măsură producător de excitație. Astfel, transformarea apărută la nivel economiei-lume preschimbă vechile categorii ale feminității și masculinității în categoriile de orificii penetrabile și extremități penetrante. În acest aspect, pornografia preia rolul de șablon pentru întreaga industrie de divertisment, în măsura în care presupune un circuit închis al muncii *übermateriale*: „Pornografia, care sexualizează producția și convertește corpul în informație, cu circuitul său închis de excitație – capital – frustrare – excitație – capital, este cheia înțelegerii oricărui alt tip de producție culturală postfordistă”²³. Caracterul paradigmatic al pornografiei survine din paradoxul statutului său clandestin în industria divertismentului, care fabrichează însă realismul pretins de reproducerea audio-vizuală a sexualității. Pe deoparte, sexul capătă un statut epistemic privilegiat în ceea ce presupune reprezentarea în media, în care este mascată de fapt esența performativă a pornografiei (care în realitate reprezintă un simplu simulacru al plăcerii).

Munca însăși este pornificată, astfel că pentru a putea înțelege praxisul muncii în cadrul economiei-lume actuale trebuie să recurgem la analiza piețelor considerate marginale față de circuitul capitalului: industria drogurilor, industria pornografică și munca sexuală. Sarcina muncii pentru a susține imperativul de creștere al capitalului stă în generarea unor proteze ale subiectivității. Acest tip de muncă nu este în niciun caz imaterială, așa cum ar argumenta Virno sau Hardt și Negri, ci își găsește obiectul întocmai în intersecția dintre biologic și tehnologic, luând forma unei decodificări masturbatorii a unui lanț semiotic care parcurge totalitatea formelor de stratificare socială. Preciado numește acest tip de muncă *übermaterială*²⁴. Chiar dacă a fost transformată în spectacol, munca își menține caracterul material în măsura în care orice s(t) imulare pleacă de la o realitate moleculară, fie că e vorba de reacțiile chimice ale drogurilor, corpurile lucrătorilor sexuali sau răspunsurile neurologice ale consumatorilor de pornografie. Munca *übermaterială* presupune transformarea „unui anumit metabolism biochimic specific la o anumită substanță etc. în valoare capital (plusvaloare)”²⁵.

Acest tip de muncă are și un model specific de muncitor, care este reprezentat la nivel colectiv sub categoria de corp penetrabil. Corpul muncitorului din regimul farmacopornografic este pauperizat, rasializat și sexualizat. Actorii și actrițele porno, lucrătorii sexuali, traficantii de droguri, imigranții neeligibili, deținuții, minoritățile rasiale și sexuale, muncitorii necalificați din domeniul îngrijirii corporale reprezintă cu toții tipare ale muncitorului farmacopornografic, nu rare fiind ocaziile în care cel puțin două dintre aceste categorii se suprapun. În termeni generali, muncitorul regimului farmacopornografic este cel care se află de cealaltă parte a ecranului – obiectul vibrant menit să producă reacții biochimice în corpul privitorului, de obicei personalizat

în bio-bărbatul²⁶ alb. Preciado critică teoreticienii care susțin conceptul de feminizare a muncii, în frunte cu Maurizio Lazzarato, proces care ar presupune *ab initio* o naturalizare a diferențelor sexuale în diviziunea muncii, astfel încât munca industrială ar fi percepută ca fiind masculină, în timp ce munca flexibilă ar fi feminină. În realitate, femeile au participat într-o măsură la fel de mare la producția industrială, iar munca sexuală presupune și serviciile prestate de bărbați homosexuali, chiar dacă într-o formă mai nișată.²⁷ Presupuziția conform căreia munca sexuală ar fi specifică femeilor ascunde atitudini sexiste și implică un soi de esențialism al sexualității în subiectivitatea femeii, de parcă aceasta ar fi situată ontic sub imperativul de a întreține satisfacția bărbatului. De asemenea, cetățenia joacă un rol extrem de important în determinarea poziției unui subiect în dihotomia penetrat-penetrant, astfel că un mare număr de bărbați și femei cisgender lipsiți de cetățenie se văd nevoiți să presteze muncă sexuală sau să întrețină prin munci de grijă corporală ficțiunile de gen, în spații sau chiar în casele familiilor heterosexuale de clasă superioară.

Un aspect paradoxal al muncii sexuale este faptul că, în ciuda înfloririi sale într-un sistem economic al flexibilității, respecializării și al improvizației, muncitorul farmacopornografic este exclus de la reprofilarea profesională, fiind puternic alterizat și obiectificat. Deși speranța de viață a carierei unei actrițe porno, spre exemplu, începe și se termină la fel de repede, ea va fi întotdeauna redusă la trecutul său în câmpul muncii, acordându-i-se un atribut esențial în ceea ce privește pauperizarea identității ei. Astfel, muncitorul farmacopornografic nu poate fi redus exclusiv la o clasă socială, ci apare de asemenea ca un nou tip de subiect politic. Proletariatul farmacopornografic se vede nevoit să se zbată pentru a –și afirma autonomia ca tehnocorp capabil de a simți și produce plăcere.²⁸

Noile categorii

Proiectul lui Preciado este unul de ambiții nietzscheene, menit să propună o manieră de depășire a vechilor categorii impuse de instrumentalizarea capitalistă a sexului, genului și sexualității printr-o delegitimizare a epistemologiei diferenței sexuale. Atât în *Testo Junkie*, cât și în lucrarea sa anterioară, *Countersexual Manifesto*, Preciado încearcă să distrugă concepțiile împământenite asupra identității binare de gen prin aplicarea unei hermeneutici²⁹ eliberatoare asupra corpului. În *Countersexual Manifesto*, distinge între două tipuri de atitudini a teoreticienilor queer asupra genului și sexului biologic: realiștii sexuali și contrasexualiștii.³⁰ Cei dintâi susțin sub o formă sau alta bioesențialismul sexual, luând ca atare temeiul unei legături fundamentale între conceptul de sex și organele genitale. Contrasexualiștii, pe de altă parte, recunosc corpul și sexualitatea ca pe instituții colective prin intermediul cărora suntem

subiectivați. În cazul realiștilor, relațiile de putere sunt conservate într-o măsură în raportul dintre indivizi prin suprapunerea aspectelor anatomice și ale genului, astfel că anumite categorii distincte, cum ar fi femeile trans și bărbații cisgender, sunt asociate pe baza ideologizării aspectelor materiale ale corpurilor lor. În demersul lor de a distinge sexul biologic de gen, pe care îl privesc ca pe un construct social, realiștii cad în capcana structuralistă de a angaja o distincție strictă între natură și cultură. Preciado le atribuie contrasexualiștilor misiunea de a depăși însăși dihotomia dintre sex și gen, prin evidențierea ficțiunii inerente teoriei naturalizate a sexului biologic și prin integrarea protezelor sexuale sub diversele lor forme, fie că este vorba despre hormoni sau jucării sexuale, în practicile de sine. Folosind „dildo”-ul ca un instrument de destabilizare a dialecticii bărbat-femeie, Preciado argumentează pentru o reimaginare radicală a materialismului sexual trecută prin filtrul tehnicii ca modalitate de producere a corpului. Pentru Preciado, dildoul funcționează atât ca o proteză sexuală care permite persoanelor care nu posedă un penis biologic să își asume roluri sexuale alternative, cât și un element conceptual care destabilizează statutul ontic privilegiat al penisului, prin însăși faptul că nu poate fi redus la o reprezentare mimetică a acestuia. În fapt dildoul, indiferent de forma pe care o ia, la fel ca și penisul, nu reprezintă decât una dintre formele materiale pe care le pot lua reprezentările conceptului lacanian de falus, care primează în modelul cultural la care ne raportăm: „Pentru Lacan, penisul este un organ genital care aparține corpurilor bărbătești, în timp ce falusul nu este nici organ, nici obiect, ci mai degrabă un «semnificant privilegiat» ce reprezintă puterea și dorința și permite accesarea către ordinea simbolică”.³¹ De aici reiese și rolul mijlocitor al dildoului între falus și organ, care scoate la iveală faptul că penisul capătă un anumit rol numai prin asocierea lui cu un simbol cultural. În consecință, rolul bărbatului în societatea tehnosexuală este pus sub semnul întrebării – în măsura în care protezele sexuale pot construi o identitate masculină, ele o și deconstruiesc, expunându-i presupusa realitate drept o fațetă a simulacriului.

Categoriile vechiului regim sex-gen se constituie drept produs al unei epistemologii care și-a exercitat hegemonia asupra cunoașterii științifice vestice, începând cu secolul al XVIII-lea. Odată cu evoluția tehnologiei sexuale, categoria bărbatului se reconfigurează astfel încât primește în extensiunea ei indivizi care nu dețin corpuri corespunzătoare în întregime modelului anatomic naturalizat a ceea ce reprezintă un bărbat, cum ar fi cromozomii XY, gonade bărbătești, prezența penisului, un nivel de testosteron între 300 și 1000 de nanolitri pe decilitru de sânge. Mecanismele de gestiune politică a corpului intră într-o criză în care se văd nevoite să reconfigureze conceptul de bărbat astfel încât să denomineze un alt cluster de proprietăți, care să includă

bărbații cisgender care au un alt set de cromozomi, și-au pierdut o parte dintre organele genitale sau au anumite dezechilibre hormonale, cât și indivizii intersex sau cărora le-a fost atribuit genul feminin la naștere, dar care parcurg anumite procese medicale cu scopul virilizării corpului lor. Atribuirea genului se realizează pe baza a două principii, între care apare o tensiune: pe deoparte apare un criteriu empiric care reduce genul la materialitate, astfel că o persoană este recunoscută ca fiind femeie în măsura în care aspectul său este conform unor standarde estetice de feminitate (de ex.: lipsa pilozității, lungimea părului, îmbrăcămintea, prezența sânilor etc.), dar și pe o narațiune a unui simț interior al identității ce presupune o metafizică transcendențială a genului.³² Întregul discurs născut din aceste considerații reprezintă însă, din perspectiva lui Preciado, marca unei trădări din partea organizațiilor pentru drepturile LGBT+, care aleg să negocieze integritatea umană a persoanelor trans în termenii impuși hegemonic de regimul cisheteronormativ.

Datoria contrasexualiștilor presupune atât o dimensiune epistemologică, cât și una politică, în măsura în care construcția de categorii a reprezentat până în momentul de față o metodă de exercitare a puterii prin instrumentalizarea diferenței de către clasele sociale dominante. Prin participarea la generarea de noi categorii, prin care raporturile sociale ar fi regândite, subiecții politici își asumă demersul de a decoloniza și a șterge limitele trasate în mod arbitrar de patriarhat nu numai în cazul genului și sexului, ci și în ceea ce ține de rasă, clasă socială, dizabilități de orice fel, umanitate sau personeitate. Preciado susține că utilizarea vechilor categorii construite în opoziție ale vechiului regim (masculin-feminin, heterosexual-homosexual, alb-negru, uman-animal etc.) nu doar că perpetuează stratificarea socială specifică unui regim imperialist opresiv dictat de economia-lume, ci cade de-a dreptul în obsolescență în raport cu realitatea flexibilă, animată de un dinamism continuu de către tehnologiile de producere a corpurilor. Se cere generarea unor noi categorii care să depășească era politicilor de identitate, depășind în genere categoria de bază pentru paradigma culturală vestică - categoria identității. Influența nietzscheeană devine evidentă în acest punct, unde valorile consacrate în cadrul societății sunt identificate drept mijloace de reprimare a voinței de putere a unei categorii umane, însă în cazul lui Preciado nu este vorba de o împărțire esențializantă a oamenilor în stăpâni și sclavi, ca în cazul lui Nietzsche. Dimpotrivă, Preciado vede în persoanele queer, categorie exploataată de regimul farmaco-pornografic, potențialul de emancipare specific supraomului care depășește totalitatea de norme socio-lingvistice menite să-l încâtușeze. Noile categorii trebuie să reimagineze identitatea și calitatea sa relativă într-o manieră sub care aceasta să își piardă caracterul esențialist, indiferent de construcția ontologică prin

care acesta s-ar putea întemeia. Dacă până acum, homosexualul își atribuia identitatea în mod relativ, prin devianța sa de la norma heterosexuală, sexualitatea ar trebui să fie regândită astfel încât să redea noile forme de subiectivitate care emerg din aceste schimbări materiale. Preciado găsește un important potențial revoluționar în experiența persoanelor intersex și trans (căroră le atribuie o non-binaritate inerentă), considerând că simpla existență a unor personaje cum ar fi Hercule Barbin³³ sau Agnes Torres³⁴, marcată de un slalom printre normele de gen, constituie o breșă considerabilă care conduce la destrămarea regimului patriarhal din interior. Non-binaritatea presupune, în viziunea lui Preciado, colapsarea tuturor celorlalte narațiuni despre gen, plasându-se undeva în afara axei binare a identității sexuale. Juxtapunerea de trăsături consacrate cultural ca fiind masculine cu contrapartea lor feminină aduce cu sine o decodificare a simbolismului genului la nivel social. Deidentificarea este o practică de sine ce conduce la deconstrucția conceptelor de gen, sex și sexualitate prin dezvățarea unui anumit tip de performativitate internalizat de un subiect și învățarea unor noi comportamente, în opoziție cu cele normate social.³⁵

Construcția de noi categorii ridică însă anumite probleme în legătură cu conceptul de diferență. Chiar dacă renunțăm la optica ontologiei identității ca un dat fix, încercarea de a împinge mai departe descriția și numirea realității sociale pune în continuare problema raportului dintre alterități. Deși admite o anumită stratificare a privilegiului prin intersecționalitate (astfel încât, spre exemplu, este recunoscut privilegiul unei bio-femei albe de clasă mijlocie față de un tehnobărbat de culoare muncitor necalificat), Preciado recunoaște în continuare o distincție realizată pe bază de privilegiu social, care nu poate fi estompată decât printr-o formă de revoluție culturală radicală. Soluția propusă ar surveni prin adoptarea unor contracte contrasexuale de către toți subiecții particulari ai regimului farmacopornografic, prin intermediul cărora să își acorde consimțământul pentru angajarea în practici menite să sfideze și destituie normele de gen naturalizate. Cu toate acestea, nu este clar în ce măsură un bio-bărbat ar fi dispus să renunțe în mod voit la privilegiul oferit de ficțiunea somatică în care se înscrie, și în aceeași măsură un număr mare de persoane trans găsesc un confort în aderarea la normele sociale specifice genului cu care se identifică. Impunerea unor standarde riguroase sau chiar absurde pe alocuri pentru recunoașterea autonomiei persoanelor trans, atât în mediul medical, cât și în societate la un nivel funcțional este o problemă presantă. Denunțarea realității sexului biologic presupune însă readucerea discursului la un nivel de indistinție între sex și gen. Dacă pentru o serie de reacționari, conservatori radicali și feministe care se declară „sceptice la adresa genului”, genul și sexul sunt indistincte în măsura în care genul este o categorie inexistentă, care de fapt trebuie să corespundă

materialității sexului în sensul său binar, pare că pentru contrasexualiști indistinția trebuie citită în sens invers – sexul, la fel ca și genul, este o ficțiune care poate fi redusă la efectul unor raporturi sociale. Realitatea fenomenului de naturalizare a comportamentelor sociale pe baza unor criterii stabilite drept definitorii pentru sex în mod arbitrar este indiscutabilă, însă în aceeași măsură lipsa unei distincții între gen și sex conduce la o pantă alunecoasă spre un discurs ce poate lua o formă destul de similară discursurilor reacționare despre subiectivitatea genului. Necesitatea gândirii unei forme de identități în cadrul politic a avut totuși o importanță pragmatică decisivă în obținerea unor drepturi pentru persoanele non-cisheterosexuale. Chiar dacă la nivel subiectiv, identitatea de gen sau identitatea sexuală au o anumită fluiditate, în interacțiunea socială ele prind un simbol fix în măsura în care raporturile sociale trebuie raționalizate pe baza diferențelor. Judith Butler însăși vede identitatea de gen ca pe un rău necesar și ca pe un instrument important, atât la nivel politic cât și la nivelul libertății personale a subiectului de expresie a sinelui.³⁶

Pe de altă parte, prin destituirea cuplului antiteticec bărbat-femeie, de fapt este extinsă opoziția dintre bio-bărbat, care se află în vârful piramidei sociale a regimului patriarhal, și multitudinea de alterități care i se opun. În loc de o negație duplicitară concretizată în ficțiunea somatică a femeii, apar de fapt o multitudine de alte categorii care se gradifică în funcție de conformitatea la ideea de masculinitate proprie culturii vestice. Introducerea unor noi categorii intermediare între categoriile puse în opoziție de vechea ordine socială transformă opoziția bărbat-femeie într-o altă opoziție, de tipul (bio)bărbat - non(bio)bărbat, unde categoria de non(bio)bărbat cuprinde o multitudine de alte identități minoritare: bio-femei, tehnofemei, tehnobărbați, persoane nonbinare în varietatea termenilor pe care acestea și-i pot asuma. Deși aceste identități dizidente ar trebui să destituie cu totul dihotomia, ele doar afirmă mai departe primatul ontologic al categoriei dominante în raportul inițial, absolutizând-o. Acest obstacol este inevitabil în demersul definirii pozitive, din moment conceptul de identitate poartă cu sine diferența drept criteriu de demarcație al acesteia. Prin construcția pozitivă de noi identități, diferențele vechi sunt fie reluate sub o altă formă, fie substituite de alte diferențe noi care ranforcează iluzia opoziției dintre părți. Dacă un proiect de definire pozitivă este sortit eșecului, soluția ar sta mai degrabă într-o modalitate de definire negativă. Întorcând pe dos șablonul generator de identități, accentul cade de data aceasta pe ceea ce un individ nu este, decât pe ceea ce acesta ar fi printr-o asumare a unei imagini construite în jurul unui atribut esențial de o natură sau alta. Menținerea aparenței separării prin intermediul construcției de categorii identitare este arma pe care Preciado o recunoaște în societatea de control farmaco-pornografică, însă pe care nu reușește

să o deturneze cu totul în interesul maselor. Cantitativ, întotdeauna non-bărbații sau persoanele care nu sunt atrase de bărbați vor prevala în schimbul persoanelor care se identifică drept femei non-binare lesbiene. Predicarea negativă funcționează, deci ca o umbrelă sub care cad laolaltă un număr considerabil mai mare de persoane cu experiențe care se suprapun sau nu, dar care se coalizează totuși printr-un raport negativ cu un anumit concept. Bineînțeles că diferența nu dispare întru totul, însă renunțarea la constructul unei identități alimentate de o multitudine de diferențe reduce alienarea pe care individul o simte, în mod paradoxal, atunci când caută o etichetă specifică cu care să se poată identifica.

Între nominalism și materialism

Deși demersul lui Preciado de a depăși aparatul conceptual specific ideologiei hegemonice prin construcția unor noi categorii pare să trimită inițial la o concepție socio-lingvistică asupra genului, în realitate acest demers se fundamentează pe aspectele materiale care rezultă din interacțiunea dintre gen și tehnologie. Tehnic, Preciado dă o anumită turnură materialistă teoriei queer, care fusese până atunci axată mai degrabă pe analiza lingvistică și culturală a construcției genului și a rapoartelor dintre indivizi și categorii sociale. Deși Wittig arătase cum identitățile masculine și feminine se constituie la nivel conceptual într-un raport de tipul stăpân-sclav, nu reușește totuși să explice construcția corpurilor masculine, respectiv feminine. Butler, la rândul său, dezvoltă teoria performativității genului prin care este dezvăluită natura de construct social a genului, însă nu explorează în aceeași măsură modalitățile prin care întâlnirea dintre tehnologie și corpul uman reliefează ficțiunea binarității dintre sexele biologice. Prin conceptul de *bio-drag*, cât și prin conceptul de muncă *übermaterială*, Preciado conturează un cadru material din perspectiva căruia putem analiza instrumentalizarea sexului și a plăcerii, precum și efectele născute de aceste tehnici la nivel socio-economic. Dorințele și experiențele nu rămân simple entități abstracte care dictează mersul economiei, ci sunt însăși realitatea materială pe care întregul sistem se fundamentează, și totodată pe care încearcă să îl constrângă. Am discutat mai sus despre importanța centrală pe care lanțul de frustrare-excitare o are în economia farmaco-pornografică, dar și despre cum a recunoaște *potentia gaudendi* ca totalitatea stimulării pe care un corp o poate suporta reprezintă un pas în drumul eliberării din această schemă opresivă. Realitatea materială a tranzițiilor de gen schimbă de asemenea macazul în ceea ce privește relația dintre gen și sex, astfel că prin practicile *biodrag*, orice persoană poate transgresa limitele experiențelor care i-au fost atribuite prin codificarea identității sale de gen.³⁷ Astfel, chiar și o femeie cisgender ar putea avea acces la experiența masculinității prin administrarea de

testosteron și dezvățarea normelor comportamentale feminine, cum ar fi statul picior peste picior sau vorbirea pe un ton mai nazal. De aici emerge prima problemă pe care o ridică așa-zisul materialism al lui Preciado: dacă este nevoie să îți administrezi testosteron pentru a avea „o experiență masculină”, atunci testosteronul este cel care dă masculinitatea cuiva? Același lucru se poate spune despre orice practică a unui comportament consacrat social ca fiind masculin. În încercarea de a deconstrui bioesențialismul sexului, Preciado alunecă într-o zonă problematică care îl întoarce de fapt la același punct de la care a plecat. Deși inițial ridică o întrebare privitoare la natura relației dintre sex și hormoni, gândirea administrării de hormoni ca o poartă spre o experiență care să depășească ficțiunile somatice trădează de fapt o formă de reduționism biochimic. Deși afirmă că „testosteronul nu trebuie utilizat pentru a schimba genul, ci, pur și simplu, ca orice alt medicament, pentru a modifica corpul și afecțiunile de care suferă”³⁸, rămâne de necontestat faptul că modificarea presupune trecerea de la o stare la o alta, iar în măsura în care aceste stări trebuie depășite, ele sunt totodată recunoscute ca fiind de un anumit fel. În această manieră, este neclar de ce trăirile unei bio-femei nu pot fi pur și simplu desexualizate sau de ce ar fi exclus ca felul în care aceasta se manifestă să fie masculin, în lipsa testosteronului. Pe de altă parte, Preciado scapă din vedere multitudinea de persoane trans sau non-binare care aleg, dintr-o varietate de motive, să nu tranziționeze, implicația indirectă a experimentului *biodrag* fiind aceea că tranziția hormonală presupune o formă de masculinizare, respectiv feminizare a subiectului. Pe de altă parte, acest tip de reduționism sfârșește inevitabil prin a rezuma plenitudinea de experiențe pe care o ființă umană le poate avea la un amalgam de reacții chimice pe care diverse substanțe le pot genera în corpul său. Acest aspect e o problemă a cadrului cultural specific regimului farmaco-pornografic care trebuie depășită, mai degrabă prin desexualizarea experiențelor naturalizate în mod eronat drept prelungiri ale sexului biologic sau genului.

Totodată, materialismul lui Preciado este unul slab și inconsistent, lucru relevant de limitele la care ajunge atunci când dezvoltă problema asemănărilor și diferențelor dintre un corp care a trecut printr-o tranziție de gen masculinizantă și corpul unui bărbat cisgender. În timp ce timbrul vocal, pilozitatea, sau chiar masa musculară pot suferi schimbări în urma acționării testosteronului asupra corpului, totuși există anumite aspecte care nu pot fi schimbate, în special în cazul unei tranziții târzii: „Doar două eventuale probleme: înălțimea, fiindcă majoritatea bio-femeilor tind să fie mai scunde decât bio-bărbații, și lipsa penisului”³⁹. De aici rezultă că dimensiunea materială este totuși marcată de diferențe, cărora nu reușește să li se subtragă. Preciado reușește deci să semnalizeze anumite erori legate de raportul dintre sex și gen la nivel conceptual, însă problema sexului biologic

nu este rezolvată fără rest. Astfel, deși încercarea de a face un salt de la o analiză socio-lingvistică a genului la o perspectivă queer asupra materialismului este una ambițioasă, totuși ea nu se sprijină până la capăt de un fundal solid, ci mai degrabă pe o confuzie între discursul despre gen și discursul despre sex.

Modalitățile de control ale regimului farmacopornografic

Dacă în era capitalistă prefordistă, sistemul de disciplinare era descris de Foucault sub forma panopticonului, iar în era postfordistă, Deleuze și Guattari vorbeau despre „societatea de control”, Preciado descrie un nou tip de exercitare a puterii, adaptat la stadiul farmacopornografic al capitalismului. O dată cu apariția hormonilor sintetizați și a pilulei contraceptive, controlul a devenit centrat pe disciplina de sine a subiectului care își administrează în mod activ substanțele în cauză. Ca instrument facilitator de autodisciplinare și autosupraveghere, apare în 1963 dozatorul de pilule contraceptive DialPak. Dispozitivul a fost inventat cu scopul de a facilita internalizarea ciclului de consum pentru pacientele care doreau să-și suspende fertilitatea. Apariția pilulei contraceptive ca o comoditate de care femeia heterosexuale albă de clasă mijlocie poate dispune pentru a-și controla procesele biologice reproductive se fondează pe o istorie întunecată, a experimentării, mai întâi pe animale, ca mai apoi subiecții experimentelor să devină chiar femeile puertoricane. Umbra sau restul stereotipului de femeie americană din anii '60 rezidă în femeia puertorică, care nu se prezintă ca fiind demnă de control asupra propriei fertilități prin prisma categoriilor sociale în limitele cărora îi este trasată existența; non-albă, săracă, lipsită de cetățenie americană, deci prin extensie nedemnă de autonomia de a-și gestiona propriul corp. Același lucru se întâmplă și în cazul minorităților sexuale și a pacienților suferinzi de boli psihice, a căror sexualitate este în aceeași măsură exclusă de la potențialul fertilității sau a virilității.

Dacă formele anterioare de disciplinare și control presupuneau anumite tipuri de arhitectură – spații dedicate muncitorilor, infractorilor sau nebunilor – noul panopticon ia de data aceasta forma unui stimulent chimic care cauzează o serie de efecte la nivel social: „Ne putem gândi la pilula contraceptivă ca la un panopticon chimic, ușor de transportat, portabil, cu potențialul de a modifica comportamentul, de a programa acțiunea, de a reglementa activitatea sexuală, de a controla creșterea populației și de a reproiecta înfățișarea sexuală (printr-o refeminizare sintetică) a corpurilor care și-o autoadministrează”.⁴⁰

Panopticonul comestibil mută direcția privirii dinspre exterior specifice regimului de supraveghere în perspectiva femeii consumatoare de anticoncepționale, care internalizează procesul de administrare a pilulelor,

ghidată de dozatorul ce redă fiecare detaliu referitor la modul și timpul la care trebuie administrată substanța. În contrast cu aspectul punitiv al societății disciplinei, subiectul acestui nou tip de societate de control tehnosomatic este încurajat să parcurgă același traseu prin promisiunea unor aspecte ce țin de statutul său politic – în cazul femeii de clasă mijlocie fiind vorba despre emanciparea sexuală prin intermediul controlului fertilității. Într-un sistem în care corpul este o producție a relațiilor de putere, însăși problema emancipării femeii devine inoperantă, femeia fiind de fapt o ficțiune detinută și întreținută de regimul farmacopornografic.

Principiul auto-cobaiului

Într-un sistem politic care ia forma unei entropii alimentate de excitație, pare că apariția unei opoziții consistente devine imposibilă. Simplul fapt de a interacționa cu mediul extern în calitate de corp excitabil pare să aducă cu sine complicitatea la sistemul farmacopornografic: consumul de media elaborat pe modele ciclice de feedback generatoare de dopamină, consumul de produse cu efecte somato-afective, care este regulat prin internalizarea unor standarde de comportament, consumul de pornografie și servicii sexuale. În schimbul căutării unei exteriorități la regimul farmacopornografic, Preciado propune rezistența la normele sale de subiectivare prin redobândirea mijloacelor de auto-control de către subiect. Drogurile, hormonii sau chiar munca sexuală pot deveni arme puternice contra sistemului care reglementează utilizarea lor în cadrul unor ficțiuni somatice menite să perpetueze sistemul. Pentru punerea în aplicare a acestui tip de rezistență, Preciado este inspirat de conceptul de „autocobai” pe care îl preia de la Peter Sloterdijk. Principiul de autocobai presupune un proces de otrăvire autoindusă și voluntară, care are drept scop generarea unor noi tehnologii ale sinelui. Proiectul transfeminist presupune utilizarea corpului pe post de platformă biopolitică de generare a unor noi categorii de inteligibilitate culturală. Prin testarea și numirea de sine, subiecții sexuali și de gen capătă o formă de putere politică ce apare în opoziție cu tendința marilor corporații și a instituțiilor medico-legale de a acapara controlul asupra formelor de subiectivare și a progresului biotehnologic. În schimbul tendinței moderne de rezistență la noile bio-tehnologii, Preciado realizează iminența și inevitabilitatea progresului tehnologic și caută să propună o alternativă menită să genereze noi tipuri de subiectivitate: „Trebuie să cerem dreptul de a participa la *construcția* ficțiunilor biopolitice. Avem dreptul să cerem o formă de proprietate colectivă și „comună” pentru biocodurile de gen, sex și rasă. Trebuie să le luăm din mâinile privaților, de la tehnocrați și de la sistemul farmacoporno. Acest proces de rezistență și redistribuire ar putea fi numit *comunism techno-somatic*”.⁴¹

Preciado evită capcana individualistă și apolitică pe care experimentul de autoexperimentare o poate întinde prin orientarea spre viața interioară și imaginarul subiectului, propunând conceptul de autocobai ca o condiție de necesitate pentru implicarea oricărei persoane în constituirea unui nou subiect politic colectiv, menit să genereze noi practici și discursuri centrate pe eliberarea minorităților. Prin adoptarea unei atitudini anarhice în legătură cu normele de utilizare a bio-tehnologiilor specifice capitalismului farmacopornografic, autoadministrarea de hormoni sau experiențele psihonautilor pot constitui niște arme politice legitime care ar conduce la eliberarea subiectului din schema de auto-control impusă de regimul politic opresiv. Acest lucru este realizat la nivelul întâlnirii dintre *biodrag* și emularea la nivel social a tehnologiilor *copyleft*.⁴² Dacă am stabilit că pentru Preciado ficțiunile socio-somatice ale identității sexuale au forma unor coduri, ele pot fi „hackuite” în felul în care informația poate fi accesată și distribuită în mediul cibernetic. Lanțul fluxului de dorință, excitație, frustrare, stimuli, molecule și semne poate fi dezlegat din ipostaza sa privatizată în mâinile corporațiilor și a statelor, prin distribuirea orizontală a accesului la decodificarea și recodificarea sa. Zalele lanțului pot fi desprinse și reconectate în noi modalități prin experimente ale sinelui. Asemeni situaționiștilor, Preciado găsește în generarea de situații care să confrunte indivizii cu dorințe și trăiri autentice o metodă de a lupta cu alienarea. Pentru Preciado, subiectivitatea începe în momentul în care subiectul nu se mai recunoaște în imaginea sa, iar întregul demers al revoluției *gen-copyleft* este acela de a redobândi instrumentele generării de sine. Prin practica de auto-cobai, diverși indivizi își pun corpul și totalitatea codurilor și simbolurilor sale la dispoziție pentru generarea unui mediu asemănător internetului. Astfel, apare acest nou tip de subiect colectiv numit de Preciado somatecă care presupune o circulație a stimulilor, dorinței și a plăcerii care este universalizată de cooperarea dintre corpuri.

Concluzii

Testo Junkie reprezintă o lucrare complexă, ce reușește să îmbine mai multe tipuri de analiză post-structuralistă într-o panoramă cuprinzătoare a capitalismului târziu, pe care Preciado îl situează între două modele de economie paradigmatică care reprezintă motoarele capitalului: industria farmaceutică și industria pornografică. Industria farmaceutică funcționează ca un aparat chintesentțial care monopolizează materialitatea biochimică pentru ranforsarea și menținerea hegemoniei culturale a epistemologiei patriarhale și totodată revitalizează imperialismul prin înscrierea categoriilor sociale marginale, care nu reușesc să se conformeze condițiilor socio-materiale pentru obținerea statutului

de cetățean, în rolul de obiect de studiu și de experiment. Industria pornografică, din poziția sa marginală față de economie, se ridică sub forma unei paradigme pentru toate celelalte industrii culturale și totodată un instrument de prescriere a ficțiunilor somatice ale genului.

Analiza sa asupra tehnicii sexualității vedește puterea pe care o deține în genere dimensiunea epistemologică asupra realității, pe care o experimentăm printr-o mijlocire impusă de cadrul socio-politic. Preciado găsește totuși o portiță pentru o formă de exterioritate la sistem tocmai prin acest detaliu pe care pare că îl pierdem din vedere destul de ușor: descriind realitatea, o prescriem. De aici demerge datorita filosofiei și a științelor sociale de a pune în chestiune conceptele adânc împământenite cu care operăm atunci când încercăm ne angajăm într-o analiză a unor chestiuni. De multe ori, însăși categoriile în termenii cărora operăm se dovedesc a fi cauze care stau la baza problemelor pe care alegem să le analizăm. Reevaluând însă dimensiunea conceptuală, putem găsi noi chei de interpretarea a realității sau chiar mai mult de atât, putem explora o serie de potențialități care păreau imposibile într-un anumit sistem de gândire.

În încercarea sa de a reduce capitalismul târziu la componenta socială care ține de instrumentalizarea sexului, Preciado expune totuși o serie de slăbiciuni ale analizei sale economice. În primul rând, prin atribuirea unei metonimii a orgasmului pentru circuitul capitalului, Preciado scoate din calcul o analiză serioasă a diviziunii muncii. Accentul cade mai degrabă pe industria de divertisment, care se află într-o creștere majoră, însă neglijează analiza industriilor bazate pe producția și comercializarea de bunuri și servicii cu valoare de întrebuințare concretă. Imperativul de producție a excitației și frustrației reprezintă o explicație întemeiată pentru modalitățile actuale de producție a culturii, însă nu este clar cum același principiu poate funcționa ca o analogie sustenabilă și pentru alte industrii sau ipostaze ale activității umane care nu presupun o dinamică sexuală.

Am văzut de asemenea cum plasarea lui Preciado într-un context materialist este destul de problematică din cauza incompatibilității dintre teza sa a denaturalizării sexului biologic și implicațiile efective ale *praxisului* de *biodrag*. Preciado încearcă să ofere un suport material schimbărilor categorice pe care le propune, însă acest materialism presupune totuși niște inconsistențe majore în ceea ce privește reconcilierea diferențelor materiale dintre sexe și depășirea categoriilor sexuale.

O altă problemă pe care însuși Preciado o intuiește este pericolul integrării formelor de dizidență politică contrasexualistă în mecanismele de reproducere a capitalului. Preciado denunță în subcapitolul „Capcanele neoliberalismului farmacopornografic” modalitățile perverse prin care corporațiile și industria farmaceutică simulează un interes pentru emanciparea minorităților sexuale, având ca scop ultim exploatarea vulnerabilității lor în maniera în care capitalismul postfordist a

instrumentalizat nemulțumirile muncitorilor industriali, astfel încât produsul final a fost un mediu economic mult mai ostil și mai greu de contracarat. Relația dintre multinaționale și statele neoliberale este una strânsă, care pare să evolueze spre o dominație tentaculară a agenților economici mastodonti asupra politicilor naționale și relațiilor internaționale, tendință care se poate observa în intervențiile politice ale Statelor Unite⁴³. Fenomenul de *pinkwashing* se extinde la o viteză alarmantă, astfel că marile companii se angajează într-o cursă directă cu dizidenții regimului farmacopornografic. Strategiile de marketing și de comodificare nu numai a experienței persoanelor LGBT+, dar și a teoriei queer în genere, aduc spectacolul la nivelul său apoteotic în campanii precum cea a colecției Gucci de toamnă/iarnă 2021, unde unul dintre modele ține în mână o copie a „Bodies That Matter” a lui Judith Butler.

Preciado face apel la subiecții regimului farmacopornografic pentru a deveni conștienți de potențialul revoluționar care rezidă în însuși corpul lor, ca mediu de producere de biocoduri sexuale. Așa cum utilizatorii internetului folosesc programele *copyleft* pentru a elibera și redistribui orizontal informațiile, dizidenții regimului farmacopornografic se pot coaliza într-o mișcare *gen-copyleft* prin care să preia puterea de a descrie și determina realitatea, care aparține

până acum statelor și corporațiilor. Prin chestionarea și rezistența la ficțiunile normate biopolitice, orice individ se deschide posibilității unui noi tip de subiectivitate la care i-a fost anterior interzis accesul prin practici politice și sociale opresive. Metoda de constituire a unui subiect politic colectiv în care Preciado găsește o formă de speranță poartă o puternică asemănare cu cadrele de final din „Tetsuo: The Iron Man”. Ele surprind ultimul schimb de replici dintre protagonist și perversul obsedat de metal, jucat de Shinya Tsukamoto însuși, în cursul procesului prin care cei doi fuzionează într-o masă de carne și metal de formă falică:

„Perversul: Viitorul tău e metal!

Protagonistul: La naiba! Vrei să ruginești până la moarte?!

Perversul: Nu te mai împotrivi!

Protagonistul: Ah... Mă simt grozav...

Perversul: Putem transforma întreaga lume în metal, tu și cu mine!

Protagonistul: Și putem rugini lumea în praful universului!

Perversul: Să o facem...

Protagonistul: Dragostea noastră poate distruge întreaga asta lume nenorocită!

Perversul: Să-i prindem!”

Note

1. Paul B. Preciado, *Testo Junkie: Sex, droguri și biopolitică în epoca farmacopornografică*, traducere de Daniel Clinci, (București: frACTalia, 2021), 24.
2. Paul Preciado, Philippe Azoury, *Paul B. Preciado: «Je voulais faire une sorte de philosophie filmée»*, AOC, 18 februarie 2023, <https://aoc.media/entretien/2023/02/17/paul-b-precियो-je-voulais-faire-une-sort-de-philosophie-filmee/>.
3. Am ales să folosesc aici termenul de „corp-eseu” în schimbul termenului „eseu corporal” folosit de traducător în ideea în care originalul „body-essay” are, în interpretarea mea, scopul de a reda intenția de destituire a formei canonice a unui eseu prin transformarea corpului într-un mediu de transmitere a informației cu aceeași validitate epistemologică ca orice altă sursă.
4. Preciado, *Testo Junkie*, 12.
5. Michel Foucault, *Istoria sexualității vol. 1 Voința de a ști*, traducere de Cătălina Vasile (București: Univers, 2004), 134.
6. Preciado, *Testo Junkie*, 66.
7. Preciado, *Testo Junkie*, 213.
8. McKenzie Wark, „Corpul politic farma-porno”, în *Intelecte generale*, traducere Daniel Clinci (București: Tracus Arte, 2018), 312.
9. Guy Debord, *Societatea spectacolului și comentarii la societatea spectacolului*, traducere de Ciprian Mihali și Radu Stoescu (București: EST, 2001), 69-70.
10. Monique Wittig, *The Straight Mind And Other Essays* (Boston: Beacon Press, 1992), 32. Original engleză: „... it would be incorrect to say that lesbian’s associate, make love, live with women, for „woman” has meaning only in heterosexual systems of thought and heterosexual economic systems. Lesbians are not women”.
11. Preciado, *Testo Junkie*, 68.
12. Judith Butler, *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity* (New York: Routledge, 1990), 187. Original engleză: „The parodic repetition of gender exposes as well the illusion of gender identity as an intractable depth and inner substance”.
13. Judith Butler, *Bodies That Matter: On the Discursive Limits of „Sex”* (New York: Routledge, 1996), 86.
14. Preciado, *Testo Junkie*, 179.
15. Paul B. Preciado, *Can The Monster Speak? Report To an Academy of Psychoanalysts*, translated by Frank Wynne (Cambridge: MIT Press, 2021), 12. Engleză: „Just as the ape Red Peter addressed himself to scientists, so today I address myself to you, the academicians of psychoanalysis, from my ‘cage’ as a trans man”.
16. Preciado, *Testo Junkie*, 25.

17. Preciado, *Testo Junkie*, 34.
18. Preciado, *Testo Junkie*, 33.
19. Mark Fisher, *Realism capitalist. Nu există nicio alternativă?*, traducere din limba engleză de Paul-Teodor Cristescu, introducere de Ștefan Baghiu (Cluj-Napoca: Tact, 2023), 115.
20. Preciado, *Testo Junkie*, 226.
21. Karl Marx, *Capitalul. Critica economiei politice* (Editura de Stat Pentru Literatură Politică: București, 1957), 196.
22. Preciado, *Testo Junkie*, 40.
23. Preciado, *Testo Junkie*, 253.
24. Preciado, *Testo Junkie*, 272.
25. Preciado, *Testo Junkie*, 275.
26. Preciado folosește prefixul „bio-” ca substitut pentru cisgender, respectiv prefixul „teho-” pentru transgender. ex.: bio-bărbat pentru bărbat cisgender, teho-femeie pentru femeie transgender.
27. Preciado, *Testo Junkie*, 267.
28. Preciado, *Testo Junkie*, 283.
29. Pentru Preciado, corpul este un mediu de diseminare a informației – somatecă.
30. Paul B. Preciado, *Countersexual Manifesto* (New York: Columbia University Press, 2018), 10.
31. Preciado, *Countersexual Manifesto*, 60, original engleză: „For Lacan, the penis is a genital organ that belongs to male bodies, whereas the phallus is neither an organ nor an object but rather a «privileged signifier» that represents power and desire and confirms access to the symbolic order”.
32. Preciado, *Testo Junkie*, 98.
33. Herculine Barbin a fost o persoană intersex care a trăit în Franța secolului al XIX-lea, fiind crescută și recunoscută social ca femeie. Ulterior, s-a descoperit că aceasta prezenta pseudohermafroditism masculin și i s-a atribuit identitatea de Abel Barbin. Foucault scrie o introducere pentru cartea ei de memorii.
34. Agnes Torres este o femeie trans care a participat în anii '60 la un studiu despre intersexualitate condus de sociologul Harold Garfinkel. S-a dovedit că de fapt Agnes nu avea o condiție intersexuală, ci s-a născut cu un corp masculin complet funcțional, însă și-a autoadministrat estrogen în secret și a susținut că ar avea caracteristici sexuale mixte pentru a primi acces la operația de schimbare de sex.
35. Preciado, *Testo Junkie*, 342.
36. Judith Butler, Cristian Williams, „Gender Performance: The TransAdvocate Interviews Judith Butler”, *The Trans Activist*, 6 decembrie 2022, https://www.transadvocate.com/gender-performance-the-transadvocate-interviews-judith-butler_n_13652.htm.
37. Preciado, *Testo Junkie*, 345.
38. Preciado, *Testo Junkie*, 376.
39. Preciado, *Testo Junkie*, 376.
40. Preciado, *Testo Junkie*, 192-193.
41. Preciado, *Testo Junkie*, 330.
42. Preciado, *Testo Junkie*, 374.
43. Preciado, *Testo Junkie*, 371.

Bibliography

- Butler, Judith. *Bodies That Matter: On the Discursive Limits of “Sex”*. New York: Routledge, 1996.
- Butler, Judith, and Cristian Williams. “Gender Performance: The TransAdvocate Interviews Judith Butler.” *The Trans Advocate*, https://www.transadvocate.com/gender-performance-the-transadvocate-interviews-judith-butler_n_13652.htm.
- Butler, Judith. *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. New York: Routledge, 1990.
- Fisher, Mark. *Realism capitalist. Nu există nicio alternativă?* [Capitalist Realism: Is there no Alternative?], translated by Paul-Teodor Cristescu, introduction by Ștefan Baghiu. Cluj-Napoca: Tact, 2022.
- Foucault, Michel. *Istoria sexualității vol. 1 Voința de a ști* [History of Sexuality vol. I The Will to Knowledge], translated by Cătălina Vasile. Bucharest: Univers, 2004.
- Marx, Karl. *Capitalul. Critica economiei politice* [The Capital]. Bucharest: Editura de Stat Pentru Literatură Politică, 1957.
- Preciado, Paul B. *Can The Monster Speak? Report To an Academy of Psychoanalysts*, translated by Frank Wynne. Cambridge: MIT Press, 2021.
- Preciado, Paul B. *Countersexual Manifesto*. New York: Columbia University Press, 2018.
- Preciado, Paul, and Philippe Azoury. “Paul B. Preciado: «Je voulais faire une sorte de philosophie filmée».” *AOC*, February 18, 2023, <https://aoc.media/entretien/2023/02/17/paul-b-precियो-je-voulais-faire-une-sort-de-philosophie-filmee/>.
- Preciado, Paul B. *Testo Junkie: sex, droguri și biopolitică în epoca farmacopornografică*, [Testo Junkie: Sex, Drugs and Biopolitics in The Pharmacopornographic Era], translated by Daniel Clinci. Bucharest: frACTalia, 2021.
- Wark, McKenzie. *Intelecte generale* [General Intellects], translated by Daniel Clinci. Bucharest: Tracus Arte, 2018.
- Wittig, Monique. *The Straight Mind and Other Essays*. Boston: Beacon Press, 1992.